
О ИДЕЈАМА И КЊИГАМА ON IDEAS AND BOOKS

др Милан Радовановић, историчар

Београд

mradowanovic@gmail.com

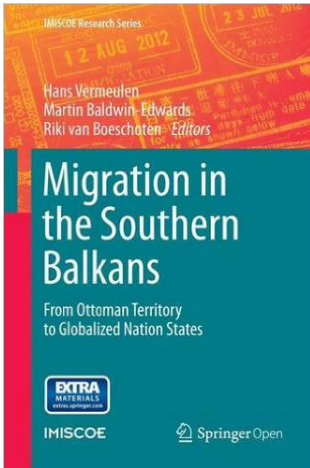
Друштвена историја у фокусу XXII

Benner, Julia, *Federkrieg – Kinder- und Jugendliteratur gegen den Nationalsozialismus 1933–1945*, Wallstein Verlag, Göttingen 2015, 414 S.

Између 1933. и 1945. године опозиција у Немачкој и групе у егзилу интензивно су писале и објављивале литературу уперену против национал-социјалистичких власти. Део овог издаваштва чинила је и литература намењена деци и омладини. Највећи број ових наслова, одлучно прожет идејама упереним директно против тоталитарног режима који се издигао на рушевинама Вајмарске републике, у међувремену је заборављен. Ауторка је себи поставила за циљ сакупљања, систематизације и, коначно, представљање ове специфичне форме отпора нацистичкој диктатури савременој публици. Два су основна питања при томе покренута – на који су се начин писци супротстављали идејама национал-социјализма, те како је уопште било могуће штампати публикације за децу и младе у друштвено-политичким околностима Трећег Рајха. При томе се ауторка фокусира на стваралачки опус Марије Глајц (Maria Gleits), Курта Хелдса (Kurt Helds), Фрица Ротгизерса (Fritz Rothgießers) и Лизе Тецнерс (Lisa Tetzners). Јулија Бенер (Julia Benner) је студирала компаративистику, енглеску филологију и културну антропологију, односно европску етнологију у Гетингену. Запослена је као координатор збирке дечије и литературе за омладину „Јирген Зајферт” (Jürgen

Seifert) и држи предавања при семинару за немачку филологију Универзитета у Гетингену.

Vermeulen, Hans; Baldwin-Edwards, Martin; van Boeschoten, Riki (Ed.), *Migration in the Southern Balkans – From Ottoman Territory to Globalized Nation States*, Springer International Publishing AG, Cham 2015, 211 p.

Текстови сакупљени у овом зборнику баве се регионалним миграцијама на територији Балканског полуострва, у периоду од постанка националних држава до данашњих дана, а превасходно на примерима Бугарске, Турске и Албаније. При томе су у обзир узете како принудне, тако и добровољне миграције различитих размера у својим специфичним контекстима. У балканским оквирима разматрани су процеси етничког чишћења, дириговане размене становништва у циљу изградње национално хомогеног друштва и миграције радника које су обележиле послератну Европу. Десет текстова сакупљених у овом тому тичу се генералних трендова у миграцијама на простору Балкана, политичке инструментализације избеглица, историје сећања и питања идентитета миграната, размене становништва, сезонских миграција радника и схватања родног идентитета у контексту транснационалне мобилности. Уредници зборника су Ханс Вермелен, ко-директор Института за етничке студије при Универзитету у Амстердаму; Мартин Болдвин-Едвардс, су-оснивач и ко-директор Опсерваторије за миграције на простору Медитерана, при Универзитету Пантеон у Атини и истраживач Интернационалног центра за развој миграционе политике; и Рики ван Бешотен, професорка одељења за историју, археологију и социјалну антропологију, Универзитета у Солуну.

Schmidt, Jürgen, *Arbeiter in der Moderne: Arbeitsbedingungen, Lebenswelten, Organisationen*, Campus Verlag, Frankfurt/New York 2015, 285 S.

Мада је раднички покрет, у складу са развојем друштвено-политичких околности, постепено изгубио актуелност и утицај какав је уживао, његов значај за процесе који су обележили двадесети век остаје несумњив. Аутор у овој публикацији разматра различите аспекте постојања и развоја радничког покрета. Првенствено при томе настоји да пружи одговор на питање да ли је о његовој релевантности оправдано говорити и у садашњем тренутку и шта тачно овај покрет карактерише на почетку двадесет и првог века. Поред индивидуалних радника, аутор се определио за радничку организацију као репрезентативног носиоца специфичних радничких права. Полазећи од примера радника у Немачкој, аутор анализира феномене на европском, односно глобалном нивоу. Публикација је подељена на пет већих делова, у којима су, комбиновањем историографских и метода социологије, потражени одговори на неколико кључних питања. Након постављања методолошких основа и пружања краћег историјског увода, аутор се окреће разматрању социјалних миљеа, друштвене мобилности, интерперсоналних односа, радничке културе и организационих форми унутар радничког покрета. Јирген Шмит је научни сарадник при пројекту „Живот и рад из перспективе глобалне историје”, Хумболт Универзитета у Берлину.

Wendt, Peter-Ulrich; Roggenthin, Stefan; Schenkel, Renuat, Simon, Titus; Thomas, Michael (Hrsg.), *Fußball global: Ein Spiel dauert länger als 90 Minuten*, Mitteldeutscher Verlag, Magdeburg 2015, 176 S.

Светско првенство у фудбалу одржано у Бразилу 2014. године поново је покренуло питање улоге коју „најважнија споредна ствар на свету” игра у савременом друштву, политици, али и економији. Стручњаци различитих профила били су у прилици да изнесу сопствена запажања која се тичу различитих аспеката овог проблема, током предавања одржаних током летњег семестра академске 2013/2014. године, на Универзитету у Магдебургу. У овом су зборнику сакупљени радови написани на основу одржаних предавања. На примеру Магдебурга и Немачке, аутори су приступили различитим аспектима фудбала као глобалног феномена. Тематско утемељење зборника чини кратак приказ развоја фудбала у Магдебургу. Навијачке групе разматране су као корак у процесу социјалне интеграције, али и политички чинилац. Покренута су и питања комерцијализације фудбала, положаја овог спорта у оквирима савременог спортског новинарства, родне равноправности, али и расизма, односно хомофобије. Коначно, један од прилога тиче се друштвених и политичких сукоба које је изазвало одржавање Светског првенства у фудбалу у Бразилу.

Sitz, Verena, *Die Heldenfigur als Erzählstrategie im populären Spielfilm – sind Comic-Superhelden „mythische“ Erzählfiguren?*, Ibidem Verlag, Stuttgart 2015, 328 S.

Крајем седамдесетих година двадесетог века, Холивуд је открио сасвим нови тематски спектар, који се крио у стриповима. Оживљавање њихових протагониста на филмском плату савршено се поклопило са почетком ере блокбастера, чиме су

главни јунаци стрипова само учврстили специфично место какво им је и пре тога припадало у оквири-ма популарне културе. Идентитети хероја су при томе конструисани на сасвим нов начин, а њихове приче кроз играни филм приближене далеко шириј публици. Управо кроз ова два питања, ауторка разматра шта је условило енормну популарност какву је супкултура стрипа остварила када је постала предмет интересовања филмске индустрије. Кроз анализу филмова Супермен (1978), Бетмен (1989), Спајдермен (2002), Хулк (2003) и Дердевил (2003) покренуте су теме драматизације стрипа у филму, митологизације главног јунака и редефинисања појма херој за потребе савременог друштва. Ауторка посебну пажњу посвећује проблему верног преношења атмосфере стрипа, односно стварања визуелног идентитета који би остао веран оригиналном. Верена Зиц је завршила студије позоришне и филмске уметности на Универзитету у Лајпцигу. Радила је као асистент режије и драме, како у позоришту, тако и на телевизији.